

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (географія)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.07 Географія

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Регіональна суспільна географія світу
Викладач (і)	доц. Роман Сливка
Контактний телефон	+380503745575
Е-mail викладача	roman.slyvka@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 120 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/0b9c77e7b55d332f85c1
Консультації	Щотижня, четвер

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є просторова організація суспільства на рівні макрорегіонів світу та національному рівні, закономірності формування, функціонування й розвитку соціально-економічних систем світу та їх взаємодія у структурі світового господарства, населення й геополітичного простору. Дисципліна «Регіональна суспільна географія світу» має прикладний і методичний характер, спрямований на формування у здобувачів освіти системного бачення регіональної і національної диференціації соціально-економічного простору світу, розуміння закономірностей його розвитку та вміння пояснювати глобальні, регіональні та національні процеси у педагогічному контексті. Курс безпосередньо узгоджується з державними освітніми стандартами та навчальною програмою з географії для 10 класу закладів загальної середньої освіти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про територіальну організацію суспільства у масштабі макрорегіонів та окремих держав, закономірності розвитку та взаємодії регіонів світу, а також розвиток умінь аналізувати соціально-економічні, політичні, демографічні, культурні й екологічні процеси у їхньому просторовому вимірі.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

1. Сформувані у здобувачів освіти системне розуміння територіальної організації суспільства на рівні макрорегіонів і держав, виявлення

закономірностей їхнього соціально-економічного, політичного й культурного розвитку.

2. Розвинути вміння аналізувати просторові процеси – урбанізацію, міграції, регіональну інтеграцію/децентралізацію, глобалізацію, індустріалізацію, постіндустріальні перетворення, екологічні та демографічні зміни – у контексті формування регіональних систем світу.

3. Навчити застосовувати методи регіонального аналізу, картографування та порівняльно-географічних досліджень для характеристики окремих країн і регіонів світу.

4. Формувати професійні компетентності майбутнього вчителя географії, зокрема: А) уміння інтерпретувати соціально-економічні явища в регіональному вимірі; Б) використовувати сучасні статистичні, аналітичні та інструменти ІІІ; В) створювати дидактичні матеріали для викладання курсу «Географія: регіони та країни світу» у 10 класі; Г) розвинути критичне й аналітичне мислення, здатність бачити взаємозв'язок глобальних і локальних процесів, що є основою формування у школярів сучасної географічної картини світу; Д) виховати ціннісне ставлення до просторового різноманіття світу та розуміння взаємозалежності регіонів як основи сталого розвитку, міжкультурної комунікації й географічної освіти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі середньої освіти (за предметною спеціальністю «Географія»), що передбачає застосування законів, теорій та методів географічної науки, психології, наук про освіту і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу та створення здоров'язбережувального освітнього середовища на рівні ЗЗСО.

Фахові компетентності:

СК 6. Здатність аналізувати склад і будову геосистем різних таксономічних рангів та просторово-часових параметрів.

СК 9. Здатність у процесі навчання та виховання учнів розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку суспільства.

СК 11. Здатність аналізувати географічні об'єкти, явища та феномени природного та антропогенного походження, застосовуючи відповідні картографічні та геоінформаційні методи дослідження.

СК 14. Здатність оцінювати роль і місце України у сучасному світі, аналізувати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України.

СК 15. Здатність встановлювати закономірності розміщення, руху, структури, територіальної організації населення та господарства, просторових процесів та форм організації життя людей на глобальному та регіональному рівнях..

Програмні результати навчання:

ПРН 05. Оволодіння методологічними підходами, конкретними методами та прийомами дослідження, які використовуються у процесі географічного вивчення глобальної, регіональних та локальних геосистем.

ПРН 13. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з географії, компетентно розкривати сутність та цінність результатів нових наукових досліджень, нових тенденцій розвитку людської цивілізації.

ПРН 20. Оцінювати роль і місце України у сучасному світі, аналізувати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)/ А4.07 Географія	4 (четвертий)	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практич заняття	сам. роб
Лекція 1. Теоретико-методологічні основи РСГС.	2		4
Лекція 2. ЕГП, ПГП та районування Азії.	2		4
Лекція 3. Загальна характеристика населення та господарства Азії.	2		4
Лекція 4. Суспільна географія Японії та Республіки Південна Корея.	2		4
Лекція 5. Суспільна географія КНР та Індії.	2		4
Лекція 6. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Європи.	2		4
Лекція 7. Суспільна географія Великої Британії та Італії	2		4
Лекція 8. Суспільна географія Німеччини та Франції.	2		4
Лекція 9. Суспільна географія Польщі та Білорусії	2		6
Лекція 10. Суспільна географія США та Канади	2		4
Лекція 11. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Латинської Америки	2		4
Лекція 12. Бразилія та Аргентина: соціально-економічні контрасти й регіональне лідерство Південної Америки			6

Лекція 13. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Африки	2		6
Лекція 14. Суспільна географія Єгипту			6
Лекція 15. Суспільна географія Республіки Південна Африка			6
Лекція 16. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Океанії			6
Лекція 17. Суспільна географія Австралії	2		6
Практичне заняття 1. Суспільна географія країн Азії		2	2
Практичне заняття 2. Суспільна географія Південно-Західної і Південної Азії		2	2
Практичне заняття 3. Суспільна географія Південно-Східної Азії		2	2
Практичне заняття 4. Суспільна географія Північної та Центральної Азії.		2	2
Практичне заняття 5. Суспільна географія Східної Азії.		2	2
Практичне заняття 6. Суспільна географія Північної Європи.		2	2
Практичне заняття 7. Суспільна географія Великої Британії.		2	2
Практичне заняття 8. Суспільна географія Західної Європи.		2	2
Практичне заняття 9. Суспільна географія Федеративної Республіки Німеччина.		2	2
Практичне заняття 10. Суспільна географія Французької Республіки		2	2
Практичне заняття 11. Суспільна географія Італійської Республіки		2	2

Практичне заняття 12. Суспільна географія Республіки Польща		2	2
Практичне заняття 13. Суспільна географія США		2	2
Практичне заняття 14. Суспільна географія Канади		2	2
Практичне заняття 15. Суспільна географія Бразилії		2	2
Практичне заняття 16. Суспільна географія Єгипту		2	2
Практичне заняття 17. Суспільна географія Південно-Африканської Республіки		2	2
Практичне заняття 18. Суспільна географія Австралії, Нової Зеландії та Океанії		2	4
ЗАГ.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання курсу відбувається згідно з Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс становить 100 балів.
Практичні заняття	Робота на практичних заняттях включає обговорення проблемних питань з теми, виконання розрахункових завдань, проходження тестування на сайті дистанційного Навчання, виконання письмових контрольних робіт. На окремому занятті проводиться контроль самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен відвідати більше 50% лекційних занять, пройти тематичні онлайн-тестування з усіх лекційних тем, а також виконати передбачені контрольні роботи розрахункового характеру та із тем для самостійного опрацювання. Бали поточного контролю розподіляються таким чином: - виконання практичних робіт, розміщених на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua (30 балів); - виконання тестових завдань до лекцій (10 балів) - проходження на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua контрольних тестів із понятійно-категоріального апарату РСГС (5 балів) та письмової відповіді на 2 питання з наданого викладачем переліку самостійного опрацювання (5 балів). Максимальна оцінка за КСР – 10 балів.

	У підсумку для допуску до підсумкового контролю студент повинен набрати в сумі не менше 25 балів із 50 можливих.
Підсумковий контроль	Підсумкова форма контролю – екзамен. Форма здачі – виконання 30 тестових екзаменаційних завдань, які охоплюють знання з усіх тем на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. та 2 питання, на які мають бути дані розширені письмові відповіді, що вміщені в екзаменаційний білет. Максимальна оцінка за тестові питання - 30 балів, за усні відповіді – 20 балів. Максимальна екзаменаційна оцінка – 50 балів. Підсумкова оцінка є сумою оцінок набраних за поточний контроль (максимум – 50 балів) та екзаменаційної (максимум – 50 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Основою політики курсу є взаємоповага у спілкуванні та фокусування на навчанні. Телефони під час занять повинні бути переведені в беззвучний режим, а відлучення з аудиторії для спілкування допускаються тільки в нагальних випадках. Під практичних очних занять студенти повинні бути готові до виконання тестових завдань за матеріалами лекцій на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. Під час онлайн-занять студенти повинні бути готові вмикати камеру та мікрофон у разі потреби.

Академічна доброчесність: Користування довідковими джерелами, підручниками і т. ін. під час проходження тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf). https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Відвідування занять є важливою складовою навчання. При виставленні підсумкового балу обов'язково враховується своєчасне виконання практичних робіт та проходження контрольних тестів із тем. Враховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Якщо студент пропустив заняття і не зміг виконати контрольні роботи у встановлені терміни через хворобу або з інших поважних причин, документально підтверджених відповідною організацією, він має право на перенесення терміну здачі робіт. Пропущені контрольні тестування із тем відпрацьовуються впродовж місяця, КСР – впродовж тижня шляхом складання тестів у системі дистанційного навчання.

Студентам, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, дозволяється вільне відвідування лекцій та опрацювання лекційного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх розрахункових контрольних робіт відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>. Студент повинен звернутися з запитом щодо індивідуального графіку навчання впродовж двох тижнів після початку семестру. Викладач формулює завдання для студента, що навчається за

індивідуальним графіком, протягом тижня після такого звернення студента і надає матеріали та завдання для виконання синхронно з видачею завдань для студентів, що навчаються очно.

Неформальна освіта: Сертифікат про успішне проходження курсу, зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни, дає можливість доповнити бали за підсумковий контроль згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/). <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Цю можливість, а також назви та програми курсів, бажано обговорити з викладачем завчасно.

8. Рекомендована література

1. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академія, 2005. – 704 с.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. – К.: Академія, 2003. – 688с.
3. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
4. Географія: Довідник / Й.Р. Гілецький, Р.Р. Сливка, М.М. Богович. – Х.: Ранок, 2008. – 480 с.
5. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В.Юрчишин. — Київ: Центр Разумкова, 2022.
6. Гілецький Й.Р. Соціально-економічна географія світу. 10 клас. Пробний підручник / Йосип Романович Гілецький, Роман Радославович Сливка. - Тернопіль Богдан, 2010. – 396 с.
7. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Й.Р. Гілецький, Р.Р. Сливка, Я.Д. Атаманюк, Р.Д.Чобан. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 208 с.
8. Голиков А.П., Грицак Ю.П., Казакова Н.А., Сидоров В.И. География мирового хозяйства: Учебное пособие / Под ред.. А.П. Голикова. – Киев: Центр учебной литературы, 2008. – 192 с.
9. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 424 с.
10. Книш М.М., Мамчур О.І., Ванда І.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія): навчальний посібник. Львів, 2022. – 372 с.
11. Сливка Р.Р., Сливка Л.В., Закутинська І.І. Географія реваншизму на початку третього тисячоліття // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. No 2 (випуск 57). 2024. С. 76-90. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.24.2.9>
12. Сливка Р. Р. Регіональна суспільна географія світу: практичні роботи / Роман Радославович Сливка. Івано-Франківськ, 2025. – 50 с.
13. Сливка Р.Р. Регіональна економічна географія світу: конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2025. – 250 с.

14. Сливка Р.Р. Регіональна економічна географія: методичний посібник для виконання самостійної роботи. – Івано-Франківськ, 2024. – 50 с.
15. Сливка Р., Закутинська І. Історико-географічний вимір міждержавних територіально-політичних суперечностей і конфліктів (2011-2021 рр.) // Науковий вісник Чернівецького університету: Географія. 2022. Випуск 839. С.5-21.
16. Смаль І. Соціально-економічна географія світу: загальна характеристика: [навч. посібник] / Ігор Смаль. Ніжин, 2017. – 235 с.
17. Яценко Б.П. Геостратегічне позиціонування економічно розвинених країн сучасного світу [Текст] / Б. П. Яценко // Український географічний журнал. – 2022. - № 2. - С. 46-53.
18. Масляк П.О. Країнознавство: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 292 с.
19. African Centre for Statistics – Publications (2022). – Взято з:
<https://www.uneca.org/publications/african-centre-for-statistics>
20. Australian Bureau for Statistics (2022). – Взято з: <https://www.abs.gov.au/>
21. Data and Statistics about the U.S. (2022). – Взято з: <https://www.usa.gov/statistics>
22. Eurostat. Your key to European statistics (2022). – Взято з:
<https://ec.europa.eu/eurostat/data/statistics-a-z/abc>
23. Fund for Peace Failed States Index (2022). – Взято з:
http://www.fundforpeace.org/web/index.php?option=com_content&task=view&id=99&Itemid=3
24. Google. Public Data (2022). – Взято з:
<https://www.google.com.ua/publicdata/directory#!st=METRIC>
25. Lozynskyy R., Pantyley V., Slyvka R., Braychevskyy Y. The territorial exchange between Poland and the USSR in 1951: demographic development and settlement network transformation over a 70-year period // Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 2023. No. 59. P. 69-81. DOI: <http://doi.org/10.12775/bgss-2023-0005>
26. The World Factbook (2022). – Взято з: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
27. World Bank Open Data (2022). – Взято з: <https://data.worldbank.org/>

Викладач: доцент Роман Сливка